

og der er ogsaa en Friskole, en Almueskole, hvad man nu vil kalde den, hvor Undervisning gives i det danske Sprog; men ibrigt er der intetsteds paa Færøerne indført noget regelmæssigt Skolevæsen. Sproget læres altsaa alene ved Religionsundervisningen, ved den Undervisning, der af Forældrene meddeles Børnene efter danske Lærebøger, og dernæst ved Confirmationundervisningen hos Præsten, hvilken Undervisning dog paa Grund af de særlige Forhold ikke paa Færøerne varer saa længe som her i det egentlige Danmark. Det læres fremdeles ved at høre Prædiken og ved at deeltage i Cathecisationen i Kirken, som jo holdes i det danske Sprog, ved at omgaaes med danskfødte Følk — de allerfleste Embedsmænd paa Færøerne ere danskfødte —; endvidere læres det ved Læsning; men de Bøger, der almindeligt, ja saagodtstom udelukkende blive læste af Mentigmand paa Færøerne ere danske Andagtsbøger, gudelige Bøger fra en ældre Tid, hvortil Sproget ikke er det nu almindelige Taleprog. Prædiken kunne forhaabentlig de allerfleste og maaskee alle Færingere nok følge; den bliver holdt langsommere og i et Sprog, som kommer nærmere overens haade med Biblen og med de Andagtsbøger, der bruges deroppe. I Kirken er desuden Sindet roligt, og Opmærksomheden er eller kan idetmindste aldeelt være henvendt paa Ordet, der bliver forkyndt; altsaa det vil det jo vistnok i Almindelighed være forstaaeligt for Færingerne. Alendeledes forholder det sig derimod med Retsproget. Det kan ofte hændes, naar en indfødt Færing staar som Inquisit eller som Vidne for en dansk Dommer, at de da ikke fuldkommen kunne forstaae hinanden. I saa Tilfælde er jo nemlig Sindet i Almindelighed i en stærkere Bevægelse, og Færingerne ere ofte ikke vant til at høre det danske Sprog brugt om daglige og verdslige Ting, idet der altid gives Mange paa Færøerne, som lidet eller intet komme i Berøring med Danske, og jeg maa bemærke, at intet Sted paa Derne og i ingen Klasse af Folket har det danske Sprog afløst det færøeste. Jeg mener derfor, at der maa kunne opstaae Mlemper ved Brugen af Sproget i Retten, og

det har jo vistnok ogsaa været Tilfældet, at det har været vanskeligt for Bedkommende at forstaae hinanden. Naar Dommeren ikke har været i Landet i lang Tid og saaledes er bleven kyndig i og fortrolig med det færøiske Sprog, saa maa han tage sin Tilflugt til Retsvidnerne; men disse Retsvidner ere hverken pligtige til at forstaae det danske Sprog eller autoriserede til at være Tolke. Jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa, at Retsvidnerne paa Færøerne tages af Dommeren ved den extraordinaire Ret, hvor han kommer udenfor Thorshavn — og det er navnlig disse Steder, jeg i det Hele taget har for Die, thi i Thorshavn forstaae vistnok de Allerfleste, ja vel Enhver godt Dansk — og ved den ordinaire Ret gaaer dette Ombud at være Retsvidne paa Omgang, saaledes at det vel kan hændes, at der kan være et Retsvidne tilstede, som ikke har den nødvendige Færdighed i det danske Sprog og overhovedet ikke Dannelse nok til at kunne vejlede Dommeren tilstrækkeligt, i hvilket Fald denne da maa stole paa sin egen Opfattelse af de Paagældendes Udsagn. Der har nylig været en Sag, hvor det har været Tilfældet, at en Kone, der blev dømt for falsk Forklaring for Retten, har brugt den Undskyldning, at hun ikke ret havde forstaaet Dommerens Spørgsmaal, eller at hun ikke var bleven ret forstaaet af Dommeren; jeg veed ikke, hvilken af Delene der var Tilfældet. Nu er der vist ikke Skygge af Tvivl om, at Dommen har været fuldkommen retfærdig; det har sikkert ikke været nogensomhelst Grund til at antage det Mødsatte; men det er dog beklageligt, at noget Saadant skal kunne bruges som et Påskud og maaskee troes af Mange, og da dette vistnok ofte er eller idetmindste kan være Tilfældet, saa kan det ikke tjene til at bestyrke den Agtelse for Retten, som det var ønskeligt og nødvendigt, at dette Folk maatte have, og som det i Sandhed ogsaa har. Ved at paapege dette, troer jeg at have godtgjort, at Sagen er vigtig nok til, at jeg kan tillade mig at henlede den høitærede Justitsministers Opmærksomhed derpaa.

Men man vil nu være berettiget til at spørge mig, hvilke Midler jeg da vilde kunne bringe i Forslag til at afhjælpe den Mlempe,